

Frieri och bröllop.

Färdre tid såväl som nu hade prästeken många vägar, som kunde leda till bestämt mål. Man vägrade på dansböjen lekplatser och marknader, och så fändes den grästa som hos de unga, som kom att uppglomma i en glödlande och varm kärlekslaga, och dräng och piga på samma plats kunde skapa varandra och länge följas åt, och de försorade sina tankar på ett blivande hem, men det var gerna de som hade kommit till magen tänke om livet, och en överenskommelse med föräldrarna. En sådan måste alltid ha skett innan prästen äpte sätt att medverka till äktenskapsens fullbordande. Likn väv som brodomsingen och lysningen skulle frieriet vara försenat med vissa ceremonier, som man icke fick försumma att iakttaga; men dessa voro av mera enskild natur än de förra.

På 1880 när de friheljiosa de var de Luteriska samfundens de senaste benämnda bitelbagna nämner de hade spritts sig i byarna hade sina möten i bondgårdarna då kom ju ungdomen till att träffa och en del av dem medlemmar i deras samfund, och föräldrarna medverkade att ungdom som blivit troende skulle försena sig, men föräldrarna säga nog efter att de som de kom i sällskap med hade något av världens goda

Luf 71

ekonomiska förhållande, och vid sammankomster som ombyterade mellan gårdarna, och vid dessa sammankomster stul, var alltid värdinnan tillbälta och bjöd in några av sina vännier, och då kom en pojke eller flicka allt efter som det passade att få följa med in på träbetsing, och det blev en bekantskap som kunde ^{leda} till ett sällskap för livet. Det har något gått med sig, många av dessa religiösa som många av dem bodde avsides från bysamhället, genom dessa sammankomster kom de mer i gemenstråk och ^{om}kommsamma var det mycket vänligt med sammankomster hos sina medlemmar som hade en vacker skogsbäck, där de höll friluftsmöte och sådana hölls på flera ställen. I Kista- och Fjärlov var sådana möte och även Wanneberga stormöte som ännu hålles varje midsommar, och samlat Essentals personer till varje, och mycket ungdom har träffats där. Voro läsemöt icke de unga i förväg närmare bekanta med varandra nästle man gå tillräge på ett annat sätt. Då sände man merendels någon mäklare till den gård, där den tilltänkta flickan bodde för att höra sig för hurvida den unge mannen vore ombud honorear kunde komma dit i ovan anförda ärende. Blev då svarat jakande, bestämdes en viss dag då friaren hade att infinna sig i gården. Wundigvis kom han

Till resultat. Och det blev bestämt. En söndagsmorgon tog de gud i hägen
och gav sig väg på friaresträt, och när de kom till huset där sammerskan
bodde, sade Sven Hoberg; om skall jag stå fram om det, när de
kom in och presenterat sig, och Sven talade om ärendet, Lij förs
Jensson det var friaren hade köpt sig ett hus i Pockarp men han
behövde ett fruntimmer, och han är en duktig arbetare, och har arbete
vid järnvägen och han har gris och ka, höns, och bor vid Bahngstörns
sjön och där kan hon taga mycket ^{stisk} och du kan sy, och där får du arbete
med, ja jag får tänka på det, Och ett giftermål är ju nog en sak
att tänka på, men för hennes del så behövde hon inte tänka länge.
Och Sven Hoberg han förde ^{lita} så han tyckte hon sade hon ville, så Sven
tog till skrypan! Så Sven sade ett sådant tillbud får du då aldrig mer,
och när du inte förstår det eget väl, så kan du sitta sitta här en stund.
Förs han stod som lysse åskrädare, och så gick ^{de} hem när de kom ut
om dörren, sade förs. "Ebon va kälti."
Sommerskorna på landet de hade förr ^{hemeruste} på gårdarna till som
skräddare och skomare! De var också bänman till många
giftermål. En katterosi som förde nyheter till gårdar och bygd

var de ambuleraende kvinnliga veteläres försäkrare benämndes på byggen
för "Krage kräringar" de hade sitt vetelärofförärad i två säckekaror
en stor korg med vetelärod och skrapor, en mindre med pepparkakor
mandelmusslor och klenäter och knäcks, de hade affärer i byarna ikring
de hade förtroendet av bondkrämmorna som visade dem om dottrar
på ställen de som varo giftersvurna, och till äktenstrap lediga
och om de ^{varo} frändiga inkomsterna såsom vävrad eller sömnad och
hur de hade i boet med vävrad och linne och så varo de kunnigare
att tala om hur där var på det stället de varo bekanta med, så de söjde om de
tillsäddade gifters män: Och de ställde om pigor till bondkrämmorna. En krage-
kräring från Bäckingslöw Lassströms Hornsborna, eller rätt och slätt "Horns-
borna". Hon hade ögon med sig, och god talformiga så hon hade nog besett marken
för vidare ersättning. Ja ställa ihop mig folk det kunde ^{nog} flyttas, men ställa
om fruntimmer till gamla änkemän det var inte godt, för en del sådana
varo så snåla, så de fruntimmer som kom till dem kunde inte spara till
räckligt, och en del gubba ^{de} fringa inte vara i fred för, så borna tyckte
hon gjorde inga bra förfjänster bland sådana, och de ställen hon gjorde
affärer med, gick hon till måt in med sig hem, och de fick höra nyheter

Byarne voro då för några tiotal år sedan mer isolerade från varandra än nu. När en friare kom till en gård på friare ärende, blev han av föräldrarnas i dyliga ärenden väl emottagna och traktementar av varjehandla slag framställes. Men föremålet för besöket höll sig i allmänhet borta. Sedan man kom överens om hemgiften och fästman utlovat den ästrade morgongävan vilket stredde många gånger under pantning från ömse häll, gällde det att söka upp den skönan. Fästmannen begav sig nu ut i stall, ladugård eller värkammare, där han vanligt vis snart träffade sin av föräldrarnas utlovade brud. Med henne hade han nu ett enskilt samtal, som slutade med att de tillsammans vandra in i stugan, där de presenterade sig som fästefolk och hand i hand erbjöd föräldrarnas välsignelse. Därefter intogs åter förtäring varefter friaren återvände hem. Dessförinnan hade dock överenskommande träffats att hans tillbedda och hennes föräldrar söndagen därpå skulle gästa hans hem. Vid detta tillfälle hade fästmannens föräldrar att visa vad huset kunde förmå. Några främmande voro sällan närvarande. Så länge ämnat icke brötningen ägde rum gällde det att hålla saken så hemlig som möjligt. Den ende som fick vara med var "mätaren" eller brömmannen.

Som oftast representerades av socken Åkeröddaren eller Sockenskrivarens. Ingen hade bättre reda på ställningen i de respektive gårdarna än dessa båda handt-
gäreskare, som en eller två gånger om året, kom till oftase, där var på arbete.
För ett bra gifte brukade man ofta erbjuda en tunn ägg, slätkisida samt
vissa andra förmåner. Mer sällan tillvidrades med kontanta pengar.
Vid brölloset i brudgummens hem ^(kom) man vanligtvis överens om den
dagen då brölloppet skulle äga rum. Till denna inbjöds en del av
svärmeste släkten från ömse håll samt gästarna. Prästen i
församlingen var också gäst en självbetald gäst. För om
tillkom det att överlämna de båda unga åt varandra, vilket allt
skulle ske med ett väl avpassat tal. Ett sådant tal har jag skrivit
ut som ett anplöck jag hittat om en brölloppsfest av pastor Oelmann i
Fårabro 1776, då Anders Nils' dotter därstädes gifte sin bröllopp.
"Som ärendamålet av eders besök är oss nu bekant", yttrade han,
får jag på vår hedersamma värds och hans bräda dotters vägnar
förklara att prästen och hans heder värda sällskap äro välkomna gäster.
På Lager ^{man} fru och kvinnan gifte mannen är icke nytt. Det grundar
sig på den lagen som Skaparen gav det första brölloppet.

Den lockar ej allena öcklingar och blodiga sinnen bliva denna lagen underkastade, utan de tappraste hjältar och starkaste hjälmar bliva och av kärleken översvamma. Till den ändan är vi och kallade till denna Trolovnings fäst, och som en sällsädig mans bön förmår mycket där som allvar är, så hedervärda tjonelag och med allvar suetsa: präster-noster. Blive nu eders ästa förbund tröstigt, beständigt och lyckosamt till en behaglig ålder, amen!

Därmed lade prästen händerna på de båda ungas huvud, där dessa stodo hand i hand fram för honom, medan han läste välsignelsen. Så vändades singarna och man gav varandra Trolovningsgävor. Fästmannen lade därvid åt fästinnan psalmbok och silkescholett samt att hon i sin ordning ge honom präpp och handskar samt längse fram i tiden ^{eller} plocka, det också sed under mediet av förra århundradet att fästmannen skulle ge sin sin Trolovade ur och pedja. Var det en förmögare par skulle bäggadera dessa saker vara av guld! "Ja det påller ständ ännu, men fästmannen kommer nu till billigare ifrån - för han slipper att köpa plockpedja nu!"

Så drack man de ungas skål: skummande öl. Merendels var det någon som var tillför och tillkom det denne att hälla led för de brölvade. Detta fick icke vara av den elvartiga prägel, som prästmännens utan för denne benäse gällde det att infläta humoristiska pränger, så att akösarne fingo sig ett godt skratt. Skämt och glatt hörd till ordningen vid ett dylikt tillfälle. Vårlden, som däröfter aväts, var symmetrigen ritligt tilltagen. Efter deras slut spelade den närvarande spelmannen upp till dans och denna fortgick icke sällan till långt in på småtimmarna. Från den dagen hörde det till god ordning att de båda unga skulle vara i sällskap med varandra vid mastnader och gillen.

I äldre tider var det mycket vanligt bland bondeklassen att de gifte sig inman byn och till och med sågs det in te med blida ögon om de gifte sig utom byn. För de voro nu in te sedela med blida ögon vilken av kontrahenterna som voro från en annan by, "da va om udbrödare".

De gamle fäderna i Balmingslövs by de hade sina giften i huvudsak så de gamle byborna var i ett stäktregister och de höll så väl reda på sina stäktingar ut i flera led, där var Knuts stäkten, och Bonde stäkten och Fred stäkten, Erlands stäkten. n: 3, 4 ägare Lars Erlandsson hulten

Hanna Arnutsdotter av gamla Knutsäläkten, Pål Nilsson g.m. Svenborg. Lasse-
Erikssdotter, var gift med Pål Nilsson son till Olof Nilsson deras dotter Hanna var
gift med Nils Nilsson. Jöns Bengtsson var gift med Svenborg Svendsdotter. Lasse-
(Olofson Svendsborgs) Lasse, gift med Israen om Knutsäläkten Jöns Bengts dotter
voro gifta: byn en dotter gift med Per Nilsson hustru Ingar. 4-7 ägare av gårdens
Olof Bondesson inflyt från Bjälbygge gift med Jöns Bengtssons dotter Hanna,
Hon var en mycket duktig hand, som kunde sköta en mängd olika affärer
Hon ägde en tomt en tomt i Lund stad som hon köpte av professor
Barnius. Den försälldes till statens järnvägar, som därpå byggdes Lunds
Station, Hon var en inflyttad s.k. "utböjdare" och hon var i skollinien men
hon stod över mängden, där blev hon kallad "räven" ja alla vänderna hade
som de kallade det ökmann, ja sådan var en bondby i jöinge med invecklade
staterregister, min mor hon kunde draga fram staterregister över byn.
I Hästveda socken var också invecklade staterregister, Perstorp gård
i Hästveda socken var trakten socknens storbonden hade gifta därifrån
sonen Jöns gifta sig med en flicka i byn köpte sedan en gård i Täarp
i Hästveda, dottern Bissa gifta sig och de köpte en stor gård i Esbe-
berga, i Hästveda socken, en dotter från Perstorp gifta sig med

Mammafru Leppa, Sissas mor Jöns Niklasson som stannade i en gård i byn Eskeloberga by, där var två söner Jöns och ^{Jönas} Sven som blev ägare av gården, han hade efter fadern äruet en stor prästing gård som en driftig jordbrukare såg vete's ägare, och kvarn vid en vattendrag. Jag vill draga fram en bild där föräldrar skall sätta äkten skap med olika förhållande mellan de blivande paron

Sven Jönsson var en lång slätlig karl och en framättsrivande människa. Sven Jönssons fader Jöns Niklasson var god vän med storbonden Ola-Olsson i Håstveda en arbetnysa var denna bonde, han hade två söner och två döttrar, och både gubbarne Jöns och Ola hade språkats vid om sina barn. Ola var ju mycket för Jön som Sven skulle han vilja ha till Svärson och det föll ju Jön i smaken, och gubbarne bestämde, och Sven blev inbjuden till Ola Olsson, och dottern var närvarande, och hon var ju inte för detta förhållande som fadern framträdde, hennes tankar och öycke var till en dräng som tjänade hos fadern. Men i den tiden vet man hur föräldrarne tänkte och tyckte, men hon fick ju visa sitt goda leende, men hjärtat hölde sig ändå annåt, men hon blev till slut gift med Sven Jönsson, men den första tiden var hon sjuk och sorgde över

Svammen led, men de sade allmänt att hon visade sig brunnast när folk kom, men det var ju överdrivet, men där vitade en Enkets stämning, men hon var en duktig husmor, där blev sju barn 4 pojkar tre flickor den äldsta flickan passar sin mor i deras villa i Hästveda Sven Jönsson dog för 4 år sedan, en son har gården, den äldste sonen är lite bystälten av sig han går hjälper bröderna, folk säger han är lite stugg av sig, en son har Perstorps gården en dotter är landplåtkärl i Hästveda, en son är postmästare. Jag drog fram detta, att sådan var en skent för hollande "lycka är inte alltid i guld och guld".

Jag hade så god klarhet om detta här stämning för jag härstämmer från Perstorps stämning. Sonen Jön i Perstorp var min far far. Han hade gården i ^{länns för} Perstorp men dog helt ung, han hette Nils Jönsson.

En bonde i Ballingslöve hade faderne gården han hette Nils Andersson och hustru hette Pilla en välbergad landbrukare, arbetsam och sparsam. Han hade tre barn den äldste hette Anders den där efter hette Per en dotter som hette Anna, han var religiös och ville barnen skulle ställa sig efter honom och han höll dem från annan ungdom, så de ej skulle bli

besmittade av värdens ondskor. Den äldste sonen var av ett livligt tempera-
ment han var bland ungdommen och lät ungdomarna resa, men han fick
flytta från hemmet och tog tjänst hos en landbrukare på en gård på Pötra-
torpet belägen vid den vackra Lussjön han var en stark dröng. Sedan reste
han mot Amerika sonen Per var av en annan natur och kongick efter faderns
vilja, men så gick det gale för honom där kom en jäga döt, och de blev till
värd nära bekanta så han blev med barn. Då skrev fadern till sin son Anders
om han ville få gå mot Per, för så var förhållandet, och fadern utrustade honom
med försvarlig respassa. Men Per passade inte Amerika och blev sjuk
där, och fadern fick sträcka honom pengar till hemresan, och han kom också
hem och dog strax efter, dottern Anna var i en ungdomsförening och
hade förälskat sig i en av medlemmarna, så förbjöd fadern henne att gå till
sådana syndliga tillställningar, så hon satte henne och söjde, hon blev
till sist gift, men då var hon till ären, sin ungdom hade förflutit som dog
några år efter hon gift sig. Du skall hedra din fader och moders namn
det att dig må väl gå och du må länge leva på jorden!

Men du skall övergeva fader och moder och bli en när din hustru!
Frolovingen gick mer och mer bort och ringförlövingen blev det

mer allriant och de reste till Kristianstad och bytte ringar, och gjorde lita utrop och besökte ett kaffe, eller för det skulle vara stor dag som de skulle hava ett minne av, så besökte de ett av stadens hotell, och tog sig en middag, det var allt efter passans storlek, så som de hem, så blev det en nyhet som spred sig i det (brädlösa) nu är de ringförbrade och bytt ringar.

I årets tid dröjde man icke länge förän lysningen utgaf. Vid detta tillfälle hade man präster som ville hava ett ord sagt innan, han ville underkasta dem en grundlig omprövning i deras persistens och samstaap. Mer än en gång inträffade att präster ansåg att det borde vara nödvändigt att kunna ^{läsa} en del av katekesen intill 1890 året när vi hade Gesior i Stoby var där många som fick läsa på bättre varför uppstod med lysningstället till framman dem " mogna" i sina kunskaper.

Andra lysningsdagen samlades släkt och vänner i brudens hem, där ett litet under katal som vid Erolueringen uphölls. Vid detta hade många ^{och} presenter av olika slag åt de båda unga, som närmast kort skulle segla in i den älskenskapiga hamnen.

Överenskommen om hemgifvet uppgjordes mellan de Eroluandes föräldrar

på hemgiftet hade mätarna samlat till det nya hemmen, linne, sängkläder
m. m., sedan utrustningen till djurutrustningen följde emellan m. m.

De alla karälfester som firades i Lönge var bröllorens den viktigaste.
Sända fram under mediet av det ^{göteborgs} senaste århundradet kunde ett sådant
bräcka en hel vespa. Man kan därför lätt förstå att stora tillrustningar
måste viettas. Dessa togo sin början långt i förväg och liknade de
tillrustningar, som man brukade vietta då julen firades. För det en förmögen
gård i vilken högtidligheten skulle firas måste de viettas i betydligt större
proportioner. Det hörde in till vanligheten att man slaktade en par
kor, eller ovar, ett litet antal svin, samt dessutom får, och olivens fjäderfä.
Bakningar tog också en del i anspråk, och vad byggen beträffar,
hövde det ingående till sättsynthelema, att man måste förse sig med ett par
tumror ^{öl} utom svagdricka. Men i de äldre bondgårdarna var utrustningar
av astor till förvaring av matvaror ^{tis} till bröden, för en fjätio år
tillbaka såg jag i en gård i Paarp benämnd peckasögården, ~~och~~ den tiden
ägdes gårdar av ett par system Per Nilson. och system Pernilla Nilson.
och dessa systempar förvarade många gamla saker, av förut nämnd art
en ariläng skimpäse, och skimpäsens öppning som användes av en genom draget.

små ledare som sammanband öppning, i denna jäse förvarades mat som i
i. Träskvar, och i små borgar, leackapiska, sigsrens grötmedelsten komparformar.
m.m. det var förmisg till gille, bröllop och begravning, dess stämpjäsar benämndes
"förmisgs jäsar" de användes också av gängarne när de körde till ställen
med bräder, kunnst, och stötkörmar. Till takläggning dessa resor kallades
äckor

Bjuckningen till bröllop och begravning var en obligatorisk sak, hela byns
bönder, stor och småbönder de hade gilleslag, men ej körpare, eller reaktingsittare,
och stäken de som stod så nära stäken välkommande var sjärljudna.

Det hörde till en regel att bröllopet skulle hållas i brudens gård, såvida icke
icke särskilda omständigheter därför lade hinder i vägen. Borne
föräldrar hade att betasta det hela. Utom matfrågan var det också en
annan sådan, som spelade en viktig roll - kerngiften. Mera sällan bestod
den i större penningbelopp, men var i kreatur, samt inre behag,
framförallt sångpläder. En omvänd som kusmor hade på vinden eller
i trilekammaren. I bondgårdarnas västra ^{hus} var matförräls hus, östra
hus var ett tristo ^{hus} tristo till förvaring av kläder kallades "kita östra".
Till motsatsen till de som förvarades mjölet i kallades mjöl "östra".

Fislornes anställda i en välberedd bondgård var många, fyllda med
dumkolsler, lakea lakea och öngata för var och en av flickornas värdning.

Efter det en sådan sträpning sin hand och hjärta åt någon av fraktens
ungersvermer och förordningen, skett måste alla dessa kompletteras.

Spinnerockarna sursade och vävstolarna slambade från morgon till
kväll och den bitande bruden var varit en av dem, som var anställd system
satt. Hon ville föra det mästa onyttiga med sig till det nya hemmet.

Välare måste hon säga för brudbrönnen och stjärter på brudgumman
eller "bröggermannen", som denna på vanligt bygdemål benämndes. Den nämnda
av dessa var brudgumstjärten eller den, som hon skulle bära under bröllops-
dagen, vilken måste vara särskild utvald att detta måste emellertid vara
färdigt innan de för bröllopet avsedda tillräckningarna togo sin väg

En vecka i förväg anlände "Stekaren" representerad av en i den
högresmältningssten kunnig gumma, som omkring sig hade en hel
stat av tjänsteflickor och förvaringsstrur. Hon hade att utföra det
finare kakarbetet samt i förväg fräsa stekarna, så att allt var i
ordning då den stora högtidsdagen inträffade. Tidigt på morgonen
såvick hon icke kommit dagen förut, anlände fraktören eller "frasen"

Som hon brukade benämnas, vilken hade att ombesörja förberedning, med
humanistiska lär hälsa gästerna välkomna samt bjuda dessa till bordet.
då måltiderna serverades. Näst brudparet var hon en av de viktigaste
personerna vid ett bröllop, visse värd och rofhetminister på samma gång.
Hon skulle taga gästerna i hand då de anlände och för var och en ha
någon kvickhet, som upplivade stämning, som man ansåg hörde hemma vid ett
bröllop. Fram på förmiddagen anlände spebarnen, oftast två eller tre
till antalet, medförande fioler och telasineter. De stodo ute på trappan
till gården och blåste ett nummer till varje stjuke, som betröfde eller bod
i på denna. Ofta hände det att någon av dem sed ut på den väg, å vilken
man väntade de fests gästerna, så att dessa sedan med telosinettblåsen
i speken anlände till bröllopsgården. Samlingen till bröllopet stredde
vanligtvis klockan tolv eller ett på middagen. Den som hade ledningen
av den kvivliga uppställningen hade att taga emot de kvivliga gästerna.
Och detta var försesat med rika ringa besvär. Var och av dessa hade
nårligen "förringar" med sig, bestående av gröt, bröd samt undåstundom
också kött och diverse andra matvaror. Gröten förvarades i särskilda
för ändamålet tillverkade former av koppar, så att, då man vände upp och ned

19
på dessa å de stora lemmar, på vilkas vilhet den skusen i biten bjöds i sving,
var den utsmyckad med sedan, stjärnor, blommor och varjehanda figurer, som
varo instrykta i formens botten. Gramman i bysarnhället, samt under stunden
vänner i andra närliggande byar, hade tidigt på morgonen varit mjälte och
"läringar" till gillesgården, och några i respektiva gårdar satte en särskild
värde på att bli använda för elytika ändamål. Ty det fick man blivka in en
smula bakom förslaten till de stora tillbrustningarna, det blev man frak-
terad med varjehanda goda saker, som ätits av varjehanda slag.

"Speltkakan," var den förmärsta av de kakor, som medfördes i de flästa
byar förns någon gammal som bakade sådana, de framde under
bröllopsmåltiden mitt på bordet eller ock på ä något särskilt i närheten
varande bestred. Sochkakor och ä fåt upplagda somkakelser togo
sig gånstka anspråkstora ut i stuggan av de mestiga speltkakorna. De
närmaste släktingarna medförde i regel alltid sådana, oftast även
närboende grannar med vilka man av ålder brukar ha "gilleslag".

Vid ankomsten till bröllopsgården bjödos gästerna på brännvin och
"näragsöv" samt längse fram på kaffe. Mesa antages brönde inlopa
i ett särskilt rum en bättre måltid. Under hela tiden var bruden osynlig.

Hon fick icke visa sig förän allt var färdigt och man skulle bege sig i väg till kyrkan. Hon var inklädd krona och slöja. I varje by fanns vanligtvis någon kvinna, som var stricktyg i att kläda brudar och svejpa tika. Vid alla tillfällen var hon omhittad.

Antingen man åkte eller red till kyrkan hade man spehman med sina klarinetter i ledet. Där efter följde bruden vid sidan om hennes fader eller giftmannen, samt därefter brudgummen omgifven av hans närmaste.

Därefter följde färrar och marskalkar, så slötsten och sedan varner och gämnar. Rittet var ordnat efter en bestämd plan. Om en ostyfd stäck emellan slötkingarna ansågs detta vara i hög grad opassande och "rädfuges".

Secken allt var klart blåste spehmannen en bröllopsmarsch och bakom gärdesgårdar och husstammar dånade bröllopsrollen. Här och där voro ärepostar resta utmed vägen. Antingen var traktesen med, eller fanns där någon annan för tillfället utsedd person, som medförde brännvin eller "nävägso" eller ost och bröd, varmed stajtlarna trakterades. Till stajtygade hästarna en eller annan gång till för stratten, men i regel anlöp det utan olycksor. Utan för stannade läge. Brudgummen stajtygdade bäst att lyfta ned sin brud från hästen eller vagnen och vid hennes sida

vandrade han sedan in i kyrkan, utan för vilken en stor ärepost var rest.

Vid altaret stod prästen redo att emottaga de båda unga, som voro omgädda av sina närmaste, av lärnar och marstrakar. Dörög bröllopsfolk komrade sig i kyrkan. Sedan vigselformuläret var genomgått höll prästen ett särskilt för tillfället ^{ett} avsnitt bröllopsst. Många gånger brände han vigde de tillsammans som varit hans konfirmations barn, och då blev det många gripande ord, han gav dem på ~~deras~~ ^{deras} förenande vandring genom livet. Sida vid sida lagade brudparet efter den högtidliga åktens slut ut ur kyrkan. Där stodo spelmännen färdiga att emottaga dem med musik. Och under tonerna av en marsch fortsatte man sedan till bröllopsgården. Bruden red efter åkte vid brudgummens sida. Spöken dödade annu karaktigare utmed vägen än då man for iväg till kyrkan. Vid trappan till gården höll spelmännen stilla och brudparet marscherade i tåten in i stugan, där middagsbordet stod dukat. De nygifva hade nu att taga först av anrättningen. Följde så prästen och prostinnan, föräldrar, och svärföräldrar, sedan skulle de närmast varande släktingarna följa, men här blev oftast en lucka i fram-marschen, åtminstone om det var "gäende bord". Ingen ville taga först.

Att utan vidare fränga sig fram till bordet ansågs att vara näst. Särskilt kvinnorna
voro svärsa att få fram, och traktörerna hade att använda både tid och stämme
för att i detta anseende lyckas. Fwen männen voro kruseliga, dock ej så som
kvinnorna. Till varje sätt som sesades stulke man och tra en eller två sejar
brännin. Det hörde även till god ton att kvinnorna skulle somaka på detta. Wirs
sesades yfessät sällan, men däremot gbetade det över av starkt hemlaggdt öl.
Såvår föse som efter måltiden sjöng man en psalm. Präst och blockare
hade att säga för att alla gavs en teistig psägel vilket dock icke kändade att man
efter åt samlades vid foddlybordet och långpiporna, där de ätelse marmarna
fösedbeva tiden med att röka, dricka och spräpa. Prosten rörde sig i seget
som en far bland sällskapet. Horn frånde dem ju alla så väl och alla sågo
upp till honom med en viss värnrad. Mot blockaren var man orind mogrätmad.
Och mog sätarrades han som en herrstapts bar, men i seget var han mängd och
mycket beroende av bönderna, vilket i sin orobning gav mindre respekt.
Under det de ätelse på detta sätt fösedbeva tiden, varvid kvinnorna ej försammade
att sam spräpa, samlades de unga i "huse", eller om bröllopet avhölls på sommaren,
å den med grönd föadla togen till dans. Spelmännen hade nu lagt klarinetterna
från sig och lagt fiolerna i stället. Man svängde om med varandra

i polka, wals och mazurka, de danser, som under sågda tid voro mäst i bruk. Dessutom dansade man ringdansen medan spelvännen vilade sig eller erhölet braktsering. Även de skulle hava det av Foddylaget. I bradsifjen ville de gärna ha de äldre med, och det hörde ingalunda till sälsynheterna att se gamla gubbar och gummor däri deltaga. Med bruden skulle alla dansa. Frampå småtinnarna hade man att "dansa brönan" av perne, vilket skeddde under skämt och glori. Lång efter annan sökte brud och brudgum att songa sig ut ur den uppstoppade porten, men litet ofta blevo de hindrade. Slutligen märkte man dock att de försunnit. Ett söka dem i brudkammaren var löstost, ty dösen var ohygieniskt låst. Men ungdommen roade sig en stund innan de sökte vitan. Detta skeddde dels i bröllopsgården, och dels i andra närliggande gårdar. Och mycket vanligt var man brudade "syskonsång" på gator. Vid ett större bröllop var hela byn en gästgivarögård, både ifråga om hussum och ståtsum. Och de medföljande hästadrängarna för vilka man måste hålla ett särskilt bosele anrängen i kök, eller drängkammare. Under bröllopsaftonen samlades ofta stora sällskaper utanför bröllopsgården. Ett gå och se brudpar var ett efterträngt näjje i vilket till och med de äldre deltaga. Ofta sköt man med trässa och pistol och det

så att det gav echo i de bevingade gårdarna. Meringen med denna
samling var att få se brudparet för att sedan med bussarop hedra detta.
Med någon lämplig anförare i spetsen ropade hela skaran Ede gånger efter
varandra: Brud paret fram. Dessa hade då ut, åtföljda av Tärnor och
marskalkar eller brudpigan, som dessa berömdes med ljus i händerna visa
sig på trappan. Sedan utbrast ledaren: "Leve brudparet" vilket åtföljdes av
Ede taktfasta bussarop. Under aftonens lopp kunde det hända att de nygifte
fingo visa sig flera gånger. Slutligen brukade man ropa ut Tärnor och
marskalkar. Redan vid midnatten om morgonen samlades man till
festkost i bröllopsgården. Brudparet hade nu blivit sig i andra dräkter
än dem de varit dagen förut. Den unga kusin odern bar sedan nyckelstrimman
vid sidan som ett tecken på sin nya värdighet. Även denna dag slutade med
ett gästebud av bitnande arä, som det fåregående, om än något mera
omspråkslösare former. Så förtog det flera dagar framåt. Mormarna
förelära tiden med kostspel och samspråk, om varjetranda saker som
sörde sig i tiden. Och ungdommen dansade kvällen efter kvällen, med lita stost
nåje. Inte minnst för dem var därför ett bröllop synnerligen efter-
längtat emedan det var betydligt med ett angränsat arvton i det vardagliga

Från så ändeligen der dag då de nygifta skulle flytta in i det nya hemmet.
Får det betäget i samma by, som bröllopsgården skedd flytningen enad de
förste dagarna efter bröllopet, och höll då i samband därmed "välkommen", men
gällde flytningen en annan by eller annan socken skedd denna under andra
hög tidiga former. Då följdes man av släkt och vänner, en rad av stjukskar
med bohop och gåtles om varandra i den mest bråkiga form och ordning. Alla
voro glada och uppspelta. Här och där utmed vägarne voro äroportar restar här
och där lågstyftar dotter som lossade strätt, hela skuren på. Samma sätt som
när de for till vigseln i kyrkan. Dessa trakterades med bränvin, ost och
bröd, understunden också med smetkakor igall sådana förekommit i större
mängder. Beträffande "förmingarna" får tilläggas att varje mora skulle
själv skära sin kaka. Man höll strängt på ordningen i berösta från seende.
Fruentades skulle hon ha en som bit av denna samt jämvel av andra kakor
med sig hem. Då kakorna serverades gick man i regel runt kring det bordet
på vilka dessa stodo uppstapade. Men en sed var, att man skulle tagas en bit
av varje. Följden blev därför den att varje gäst fick en större eller mindre
kifte, som man förde med sig hem.
Vid den gård, som de nygifta gingo att taga i besittning, hade närliggande

M. 11348: 26. a

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsförsk.
vid Lunds universitet

genom ser äreposten både utanför porten och vid ingången till
böringshuset. Här stod också i regel någon av byns mästersammans
redo att hälsa det ankommande nya gäddfolket och dess gäster välkomna.
Då husmorslern gick in sitt nya hem, hade hon en katt med sig, som hon
medförd från föräldrabarnet. Denna släppte hon föse sig in i stugan.
Språng denne satet fram var det betydligt med att ungdomen skulle finna
lycka och freud i det nya hemmet, tog den därom sin tillflykt under
bänkar och bänkar, varo utskäternas i detta anseende symmetligen över-
aktiga. Välkomngillet var icke sållan av lika lysande beständighet
som bröllopet. Någon gång varade det ett par dagar. Därom hade man
att återgå till vardagliga förhållande. Sötebrödsdagarna varo ändlade
och arbetet, som under en hel veckas tid legat åsido, tog åter sin början.
Ibland togpare småbönder och arbetare försig gick bröllopet i enbåse
formar, de gick till prästen i all enkelhet, stundom utan medföljande
vitne, så att prästen inhälla av sitt folk till vitne, och stundom kunde
han vara så "generös" så han bjöd in bröllopsfolket i prästgården på
kaffe.

Prigv. uppgifter om en
sageoman. M. 11348: 26 b.

Den berättande Sara Andersson i Fårstorp.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

Var gift med kystkorvetmästare Jöns Andersson benämnd "eingare"
"Jensen" eller garvare Jensen, som först arbetade hos sin broder garvare
mästare Andersson i Fårstorp, som yrkes man och mästare såg han långst
framme i kystens väntan intill predikastolen och stod i äre försö att öppna
den predikastolen när prästen skulle upp på predikastolen.
Lösen

Sara Andersson var socknens stekerska vid all gille berättar-
dopkalas, begravning. Hon hade varit jeta på Tomas gård i köket där
som kotröska i köket, hon var min farmor och som barn gjorde hon gilles
kakor till mig, och hon hade ett gott minne om sina färder i byggen, om
tillsagelserna vid bröllop, kristnigille, och begravning, och i den tiden
var det händelser som ej gick spårlost förbi och omnämlade alla detaljer
som fössigicks vid nämnda tid.